

Лекція 5

Тема: Технологія безпечного застосування пестицидів»

План

1. Основні документи, які регулюють транспортування, зберігання та застосування пестицидів.
2. Вимоги санітарного законодавства щодо застосування пестицидів.
3. Виконання авіаційних робіт із застосування пестицидів.

1. Основні документи, які регулюють транспортування, зберігання та застосування пестицидів та отрутохімікатів це:

- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- Закон України «Про пестициди і агрохімікати»;
- ДСП 8.8.1.2.001-98 Державні санітарні правила транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві;
- ДСП 382-96 Державні санітарні правила авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів в народному господарстві України.

Дані документи є частиною законодавства України та обов'язкові для дотримання всіма підприємствами, установами і організаціями, приватними господарствами та особами, що проводять будь-які дії з пестицидами. Порушення вимог нормативних та законодавчих актів тягне за собою відповідальність відповідно до чинного Законодавства.

Дозволяється транспортування, зберігання і застосування пестицидів і агрохімікатів, які зареєстровані і дозволені до використання та входять до «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

2. Вимоги санітарного законодавства щодо застосування пестицидів і агрохімікатів:

Завчасно, але не менше чим за дві доби до початку проведення кожної хімічної обробки суб'єкти підприємницької діяльності повинні сповіщати голів сільських, селищних міських рад, ОТГ, власників суміжних сільськогосподарських угідь та об'єктів про місце, строки і методи застосування пестицидів та агрохімікатів.

При отриманні повідомлення від агропідприємства, щодо застосування пестицидів та агрохімікатів сільський, селищний голова, голова ОТГ зобов'язаний:

– довести до відома (засобами інформування) мешканців села, власників пасік, рибогосподарств, керівників лікувально – профілактичних закладів на території населеного пункту про застосування пестицидів агропідприємством;
– забезпечити контроль за проведенням заходів на території населеного пункту.

Обробка рослин та інших об'єктів повинна здійснюватись суворо за показаннями з обов'язковим врахуванням економічної межі шкідливості, ступеню розвитку хвороб рослин і бур'янів, а також прогнозу погоди.

Місцеві органи державної виконавчої влади разом з іншими зацікавленими підприємствами і установами організують та проводять заходи щодо санітарно-гігієнічного та медичного забезпечення робіт, пов'язаних з застосуванням пестицидів.

Усі роботи з пестицидами слід проводити в ранкові (до 10) і вечірні (18-22) години при мінімальних висхідних повітряних потоках.

Як виняток, допускається проведення обробок у денні години у похмурі і прохолодні дні з температурою навколишнього повітря нижче +10 град. С.

Обприскування вентиляторними і штанговими обприскувачами допускається при швидкості вітру до 3 м/с (дрібнокрапельне) і 4 м/с (крупнокрапельне).

Застосування гербіцидів із поливною водою шляхом дощування (гербігація) допускається при швидкості вітру до 4 м/с.

У період проведення робіт у радіусі 200 м від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні написи.

Зона санітарного розриву від населених пунктів, тваринницьких комплексів, місць проведення ручних робіт по догляду за сільгоспкультурами, водойм і місць відпочинку при вентиляторному обприскуванні повинна бути не менше 500 м, при штанговому і гербігації дощуванням – 300 м. При застосуванні аерозольних генераторів регульованої дисперсності санітарно-захисні зони повинні відповідати вимогам, зазначеним в інструкції для даного виду апаратури; обробка посівів у цих зонах допускається при напрямку вітру від населених пунктів і інших об'єктів, що підлягають санітарному захисту.

Проведення сільськогосподарських робіт на ділянках, де були застосовані пестициди, і допуск на них людей дозволяється тільки після закінчення строків, що гарантують їх безпеку у відповідності до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”, Додатків до “Переліку...”, інструкцій з безпечного застосування пестицидів, регламентів зазначених в переліку Державних гігієнічних нормативів “Допустимі рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті” та в

доповненнях до нього. Ці строки регламентовані з урахуванням фізико-хімічних властивостей пестицидів, кумулятивних властивостей, токсичності, віддалених ефектів, стійкості в навколишньому середовищі, умов застосування, препаративних форм, видових особливостей рослин і фази їх розвитку, характеру робіт, що виконуються та інш. При цьому враховується (для кожного конкретного препарату) можливе надходження в зону дихання працюючих парів пестицидів або їх метаболітів, ґрунтового пилу, який містить токсичні речовини, резорбцію хімічних речовин крізь шкіру при контакті з рослинами, а також подразнюючу дію пестицидів.

Не допускається випас худоби та птиці, а також сінокіс на оброблених пестицидами ділянках протягом періоду, визначеного “Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Під час роботи з препаратами забороняється курити, пити, вживати їжу.

У разі потрапляння пестициду на шкіру потрібно змити струменем води, краще з милом, або зняти за допомогою тканини, а потім промити шкіру достатньою кількістю води.

При надходженні пестициду в очі необхідно негайно добре промити їх достатньою кількістю води, після чого звернутися за лікарською допомогою.

До роботи з пестицидами заборонено допускати осіб, які не досягли 18-річного віку, вагітних і жінок, що годують груддю. Діти шкільного та дошкільного віку не допускаються до роботи з пестицидами і на оброблених ними площах.

До роботи з пестицидами допускаються особи, що пройшли медичний огляд, спеціальну підготовку та мають відповідні посвідчення, допуск та наряд на виконання робіт з пестицидами.

Особи, що контактують із пестицидами (транспортування, зберігання, фасування, навантаження, розвантаження, приготування робочих розчинів, заправка апаратури, протруювання і сівба посівного матеріалу, його фасування, транспортування і зберігання, навантаження і розвантаження, а також фумігація, обприскування, обпилювання, внесення в ґрунт, дезінсекція, дератизація та ін.) зобов'язані використовувати справні засоби індивідуального захисту відповідно до ступеню небезпечності пестициду, рекомендованих заходів безпеки при виконанні дій з препаратами та вимог інструкцій по їх безпечному застосуванню.

3. Виконання авіаційних робіт по застосуванню пестицидів у сільському і лісовому господарстві повинно здійснюватися у відповідності до вимог “Державних санітарних правил авіаційного застосування

пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України”, ДСП 382-96, затверджених наказом МОЗ України від 18.12.96 р. N 382.

Авіаційно-хімічні роботи погоджуються установами Держпродспоживслужби і Мінекобезпеки не пізніше, чим за 10 діб до початку робіт.

Замовник авіаційно – хімічних робіт за три дні до початку авіаційних обробок зобов’язаний оповістити населення даної місцевості (по радіо, телебаченню, в пресі) про місце, терміни і час проведення авіаційних обробок пестицидами та встановити спеціальні попереджувальні знаки безпеки, із зазначенням кінцевого терміну очікування, на відстані 300 м від оброблюваних площ.

Забороняються авіахіміобробки пестицидами всіх груп токсичності ближче:

а) 5 км від місця постійного перебування медоносних пасік;

б) 2 км від рибогосподарських водойм, відкритих джерел водопостачання, місць випасу домашніх тварин, об’єктів природно-заповідного фонду (заповідників, національних парків, ботанічних і зоологічних заказників і т. п.);

в) 1 км від населених пунктів, тваринницьких і птахівничих ферм, а також посівів сільськогосподарських культур, які вживаються в їжу без термічної обробки (цибуля на перо, селера, кріп, огірки, томати, полуниця, малина, і ін.), садів, виноградників і місць проведення інших сільськогосподарських

Зберігання пестицидів допускається тільки в спеціально призначених для цього складах.

Ширина санітарно-захисних зон для базисних складів встановлюється в залежності від їхньої місткості:

до 20 т	–	200 м
21-50 т	–	300 м
51-100 т	–	400 м
101-300 т	–	500 м
301-400 т	–	600 м
401-500 т	–	700 м
понад 500 т	–	1000 м

При отриманні звернень від громадян щодо порушення застосування пестицидів потрібно ініціювати комісійний розгляд за участю представників органів виконавчої влади, Національної поліції та Головного Управління Держпродспоживслужби. Діяти згідно вимог чинного законодавства.